

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

С. ТОРАЙҒЫРОВ АТЫНДАҒЫ
ПАВЛОДАР МЕМЛЕКЕТТІК УНИВЕРСИТЕТІ

**Алтыбасаров
Мейрам
Құрманұлы**

A handwritten signature in blue ink on a light blue background. The signature is stylized and appears to be the name 'J. J. ...'.

АКАДЕМИК С. БЕЙСЕМБАЕВ АТЫНДАҒЫ
ҒЫЛЫМИ КІТАПХАНА

АҚПАРАТТЫҚ-БИБЛИОГРАФИЯЛЫҚ
ҮРДІСТЕРДІ КОМПЬЮТЕРЛЕНДІРУ
ЖӨНІНДЕГІ БӨЛІМ

Алтыбасаров
Мейрам
Құрманұлы

Биобиблиографиялық көрсеткіш

Павлодар
С. Торайғыров атындағы ПМУ
«Кереку» баспасы
2017

НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА
ИМ. АКАДЕМИКА С. БЕЙСЕМБАЕВА

ОТДЕЛ КОМПЬЮТЕРИЗАЦИИ
ИНФОРМАЦИОННО-БИБЛИОГРАФИЧЕСКИХ
ПРОЦЕССОВ

**Алтыбасаров
Мейрам
Курманович**

Биобиблиографический указатель

Павлодар
Издательство «Кереку»
ПГУ им. С. Торайгырова
2017

Алтыбасаров Мейрам Құрманұлы = Алтыбасаров Мейрам Курманович : Биобиблиографиялық көрсеткіш = Биобиблиографический указатель / С. Торайғыров атындағы ПМУ; С. Бейсембаев атындағы ҒК. – Павлодар : С. Торайғыров атындағы ПМУ «Кереку» баспасы, 2017. – 26 б.

Составитель: Р. М. Алтыбасаров
Гл. редактор: С. А. Исамадиева
Редакторы: Г. К. Кайсина,
Т. А. Макаренко,
А. К. Бораналинова

Оқырмандар есіне

«ПМУ ғалымдары» сериясының ғылыми-көмекші көрсеткіштері 1996 жылдан бастап шығады. Көрсеткіштің мақсаты – студенттерді, жас ғалымдарды С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің ғалымдарының өмірімен және ғылыми-педагогикалық қызметімен таныстыру.

Ұсынылып отырған көрсеткіш «ПМУ ғалымдары» сериясының жалғасы болып табылады, ол физика-математика ғылымдарының кандидаты, профессор Мейрам Құрманұлы Алтыбасаровқа арналған.

Библиографиялық көрсеткішке ғалымның өмірі мен қызметін сипаттайтын мәліметтер, оның ғылыми еңбектері, жалғасты және мерзімді басылымдарда жарияланған мақалалары және ол туралы әдебиеттер тізімі енгізілген.

Материалдар мынадай тәртіппен топтастырылған:

- Қысқаша өмірбаяндық анықтама;
- Ғалымның еңбектері мен мақалалары;
- Өмірі мен қызметі туралы әдебиеттер.

Бөлімдердің ішіндегі материалдар хронологиялық тәртіппен орналасқан.

Көрсеткіш ғалымның архив материалдары негізінде және академик С. Бейсембаев атындағы ғылыми кітапхана қорынан алынып құрастырылған.

К читателям

Научно-вспомогательные указатели серии «Учёные ПГУ» издаются с 1996 года. Цель серии – рассказать студентам, молодым учёным о жизни и научно-педагогической деятельности учёных Павлодарского государственного университета им. С. Торайгырова.

Предлагаемый указатель – продолжение серии «Учёные ПГУ», он посвящён кандидату физико-математических наук, профессору Алтыбасарову Мейраму Курмановичу.

Биобиблиографический указатель включает материалы, характеризующие жизнь и деятельность учёного, его научные труды, публикации в периодических и продолжающихся изданиях и литературу о нём.

Материал сгруппирован следующим образом :

- Краткая биографическая справка;
- Труды и публикации учёного;
- Литература о жизни и деятельности.

Внутри разделов материал расположен в хронологическом порядке.

Указатель составлен на основе материалов из архива учёного и фонда научной библиотеки им. академика С. Бейсембаева.

Қысқаша өмірбаяндық анықтама

Алтыбасаров Мейрам Құрманұлы – физика-математика ғылымдарының кандидаты, С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің «Механика және мұнайгаз ісі» кафедрасының профессоры.

Алтыбасаров Мейрам Құрманұлы 1937 жылы 7 қарашада Павлодар облысының Грязновка ауылында дүниеге келді.

1945 жылы Павлодар қаласының № 10 қазақ орта мектебіне бірінші класқа барды. 1947 жылы Павлодар қаласының № 13 орыс орта мектебіне барып қайтадан бірінші кластан оқып бастады. 1948 – 1951 жылдар аралығында Павлодар қаласының № 1 орта мектебінде оқуын жалғастырды. 1957 жылы Лебяжі ауылындағы орта мектепті бітірді.

1957 жылы, орта мектепті бітірген соң Лебяжі астық қабылдау орталығына жұмысшы болып кіріп еңбек жолын бастады. Одан кейін, 1957-1958 жылдар аралығында Қазақстан ЛКЖО Лебяжі аудандық комитеті тіркеу бөлімінің меңгерушісі болып жұмыс істеді.

1959 жылы С. М. Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетінің механика-математика факультетінің бірінші курсына қабылданды.

Университетте оқығанда, аэроклубқа барып, планермен және АН-2 ұшақпен ұшуды үйренген.

1964 жылы аталған университетті «Математика» мамандығы бойынша бітіріп, «Математик – Дифференциалды және интегралды теңдеулер» біліктілігін алып шығады.

ҚазМУ-ды бітіргеннен кейін 1965 жылы қаңтар айында Павлодар индустриалды институтының (ПИИ) «Жоғарғы математика» кафедрасына жас маман ретінде қабылданып еңбек жолын ассистент қызметінен бастады.

1967 жылы Мәскеу мемлекеттік университетінің жоғары оқу орындар оқытушыларының жаратылыстану ғылымдары

бойынша біліктілігін арттыру факультетінде «Математика» мамандығы бойынша тыңдаушысы болды.

1968 жылы «Теориялық механика» кафедрасының ассистенті, ал 1969 жылдан бастап осы кафедраның аға оқытушысы болды.

1970 жылдан бастап 1974 жылға дейін «Механика» мамандығы бойынша ҚазМУ-дің аспирантурасында оқыды, оны бітіргеннен кейін «Бос кеңістігінде массасы айнымалы сұйық болатын қатты денелер динамикасының кейбір мәселелері» тақырыбында диссертациясын сәтті қорғап, физика-математика ғылымдарының кандидаты дәрежесін алды.

1974 жылы Павлодар индустриалды институтына қайта келіп «Теориялық механика» кафедрасының аға оқытушысы болып жұмысқа қабылданды. Содан кейін қызметі өсіп 1975 жылы «Теориялық механика» кафедрасының доцентінің міндетін атқарушы, доценті, ал 1976 жылы «Теориялық механика» кафедрасының меңгерушісі болып сайланды.

1982 жылы КСРО Жоғары аттестаттау комиссияның шешімімен «Теориялық механика» кафедрасы бойынша доцент ғылыми атағы бекітілді.

1982 жылы Мәскеу мемлекеттік университетінің жоғары оқу орындар оқытушыларының біліктілігін арттыру факультетінде «Теориялық механика» мамандығы бойынша білімін жетілдіріп қайтты.

1984 жылы инженерлік-құрылыс факультетінің деканы болып сайланды, 1988 жылы жоғары оқу орнына дейінгі және қолданбалы теориялық факультеті деканының орынбасары қызметінде істеді.

1989 жылы Мәскеу мемлекеттік университетінің жоғары оқу орындар оқытушыларының біліктілігін арттыру факультетінде «Жалпы механика» мамандығы бойынша тыңдаушысы болды.

1993 жылы оған жаңа «Қолданбалы математика және механика» кафедрасын құру тапсырылды. Осы кафедраның

негізін қалап, оның алғашқы меңгерушісі болып жұмыс істеді.

80-ші жылдарда М. Қ. Алтыбасаров Павлодар индустриалды институтының Ғылыми-әдістемелік Кеңесі төрағасының орынбасары, содан кейін Ғылыми-әдістемелік Кеңесінің төрағасы қызметтерін атқарды. 1980-ші жылдардың екінші жартысы, 1990-шы жылдардың басында Павлодар индустриалды институтының оқу ісі жөніндегі проректоры лауазымына резервте болды.

1991 жылдың желтоқсанында Павлодар индустриалды институты Оқу Кеңесінің отырысында ПИИ профессоры академиялық атағы, ал 2005 жылдың мамыр айында С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университетінің (ПМУ) профессоры атағы берілді.

1994 жылдан 2004 жылға дейін жаңадан ашылған Екібастұз инженерлік-техникалық институтында оқу ісі жөніндегі проректоры болып қызмет істеді.

2004 жылы С. Торайғыров атындағы ПМУ-не «Архитектура және дизайн» кафедрасының меңгерушісі қызметіне тағайындалды. 2005 жылы осы кафедраның профессоры лауазымына ауысты.

2005 жылы Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің жоғары оқу орындары оқытушыларының біліктілігін арттыру институтына барып, оқытудың кредиттік жүйесі бойынша курста оқып қайтты.

2006 жылдың қыркүйек айынан бастап «Машина құрастыру негіздері» кафедрасының профессоры, оны қайта құрғаннан кейін «Қозғалтқыштар және жол қозғалысын ұйымдастыру» кафедрасының профессоры қызметтерін атқарды.

2009 жылдан бастап бүгінгі күнге дейін «Механика және мұнайгаз ісі» кафедрасының профессоры лауазымында еңбек етіп келеді.

Алтыбасаров Мейрам Құрманұлы университеттің ірге тасын қаласқан және оның қалыптасып одан әрі өсуіне көп еңбек сіңірген университет ардагерлерінің бірі. Ол аса

еңбекқор, педагогикалық шеберлігін үнемі жетілдіріп отыратын, өзінің қызметтегі тәжірибесін жас оқытушылармен ғана емес, ЖОО-да мол еңбек тәжірибесі бар әріптестерімен де бөлісетін, ғылыми мәселелер және оқыту әдістемесі бойынша жарияланған 50-ден аса мақаласы бар ғалым. Ғылыми жұмысының негізгі бағыты – қатты дене қозғалысының орнықтылығын зерттеу.

Қазіргі уақытта Мейрам Құрманұлы теориялық механикадан қазақ тілінде оқулық жазу ісімен айналысып жүр.

«Теориялық механика» пәнінен Алтыбасаров Мейрам Құрманұлы дайындаған студенттер республикалық және халықаралық олимпиадаларға қатысып, жүлделі орындарға ие болып жүреді.

Мейрам Құрманұлы қызмет істеген жоғары оқу орындары оның еңбегін жоғары бағалады. Ол 1987 жылы – «Еңбек ардагері», 2005 жылы – «Қазақстан Республикасы білім беру ісінің құрметті қызметкері», 2010 жылы – «С.Торайғыров атындағы Алтын медаль», 2013 жылы – «Облысқа сіңірген зор еңбегі үшін» төсбелгілерімен марапатталған. Алтыбасаров М. Қ. көптеген алғыс хаттармен, бағалы сыйлықтармен және грамоталармен марапатталды.

2009 жылы оған «С. Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті кафедрасының құрметті меңгерушісі» атағы берілді.

Жалпы жұмыс өтілі 60 жыл, оның ішінде 52 жыл ғылыми-педагогикалық өтілі.

Мейрам Құрманұлы ақкөңіл, философиялық тұрғыда терең ойлайтын, алғыр, жоғары білікті маман, өзі қызмет істейтін ұжым және студенттер ол кісіні ерекше сыйлап, әрқашан құрмет тұтады.

Краткая биографическая справка

Алтыбасаров Мейрам Курманович – кандидат физико-математических наук, профессор кафедры механики и нефтегазового дела Павлодарского государственного университета им. С. Торайгырова.

Алтыбасаров Мейрам Курманович родился 7 ноября 1937 года в селе Грязновка Павлодарской области.

Пошел в первый класс казахской средней школы № 10 города Павлодара в 1945 году. В 1947 году опять поступил в первый класс в Затонскую среднюю школу № 13, в связи с переходом на русский язык обучения. Продолжил обучение в средней школе № 1 города Павлодара с 1948 по 1951 года. Закончил среднюю школу в селе Лебяжье в 1957 году.

В 1957 году, после окончания средней школы, начал трудовую деятельность разнорабочим в Лебяжинском хлебоприемном пункте. Затем с 1957 по 1958 гг. работал завучем Лебяжинского районного комитета ЛКСМ Казахстана.

В 1959 году поступил на первый курс механико-математического факультета Казахского государственного университета им. С. М. Кирова (КазГУ). Во время обучения в университете, занимался в аэроклубе, учился летать на планере и самолёте АН-2.

В 1964 году окончил Казахский государственный университет им. С. М. Кирова по специальности «Математика» с присвоением квалификации «Математик – Дифференциальные и интегральные уравнения».

После окончания КазГУ в январе 1965 года начал трудовую деятельность, как молодой специалист в качестве ассистента кафедры «Высшая математика» Павлодарского индустриального института (ПИИ).

В 1967 году являлся слушателем факультета повышения квалификации преподавателей вузов по естественным наукам в МГУ по специальности «Математика».

С 1968 года – ассистент кафедры «Теоретическая механика», а с 1969 года старший преподаватель этой же кафедры.

С 1970 по 1974 гг. обучался в аспирантуре при КазГУ, по специальности – «Механика», по окончании которой успешно защитил кандидатскую диссертацию на тему «Некоторые вопросы динамики твердого тела, имеющего полости с жидкостью переменной массы», с присуждением учёной степени кандидата физико-математических наук.

В 1974 году возвращается в Павлодарский индустриальный институт на должность старшего преподавателя кафедры «Теоретическая механика». Далее идёт карьерный рост : в 1975 году – и. о. доцента кафедры «Теоретическая механика», в 1976 году – заведующий кафедры «Теоретическая механика».

В 1982 году решением ВАК СССР присвоено учёное звание доцента по кафедре «Теоретическая механика».

В 1982 году являлся слушателем факультета повышения квалификации преподавателей вузов в МГУ по специальности «Теоретическая механика».

В 1984 году был избран на должность декана инженерно-строительного факультета, в 1988 году – зам. декана факультета довузовской и фундаментальной подготовки.

В 1989 году являлся слушателем факультета повышения квалификации преподавателей вузов в МГУ по специальности «Общая механика».

В 1993 году ему была поручена организация новой кафедры «Прикладная математика и механика» на базе кафедры «Теоретическая механика», которую он возглавлял.

В 80-е годы М. К. Алтыбасаров был замом, а затем председателем Научно-методического Совета ПИИ. В начале 90-х годов был в резерве на должность проректора по учебной работе ПИИ.

В декабре 1991 года на заседании Учёного Совета ПИИ одному из первых, не имеющих учёной степени доктора

наук, было присвоено учёное звание профессора ПИИ, а в мае 2005 года звание профессора Павлодарского государственного университета им. С. Торайгырова (ПГУ).

С 1994 по 2004 гг. работал проректором по учебной части во вновь открытом Екибастузском инженерно-техническом институте.

В сентябре 2004 года Алтыбасаров М. К. принят заведующим кафедрой «Архитектура и дизайн» ПГУ им. С. Торайгырова. В 2005 году был переведён на должность профессора этой кафедры.

В 2005 году являлся слушателем Института повышения квалификации преподавателей вузов Казахского национального университета им. Аль-Фараби по кредитной системе обучения.

С сентября 2006 года – профессор кафедры «Основы конструирования машин», после её реорганизации – профессор кафедры «Двигатели и организация дорожного движения».

С 2009 года по настоящее время – профессор кафедры «Механика и нефтегазовое дело».

Алтыбасаров Мейрам Курманович один из ветеранов университета, внёсший значительный вклад в его становление и развитие. Он обладает большой трудоспособностью, постоянно совершенствует своё педагогическое мастерство, делится своим опытом не только с молодыми специалистами, но и с людьми, имеющими достаточно большой опыт работы в ВУЗе. Алтыбасаров Мейрам Курманович автор более 50 публикаций по научной тематике и по методике обучения. Направление научной работы – исследование устойчивости движения твёрдого тела.

В настоящее время работает над созданием учебника по теоретической механике на казахском языке.

Алтыбасаров Мейрам Курманович подготовил студентов для участия на республиканских и международной

олимпиадах по теоретической механике, которые занимали призовые места.

Высшие учебные заведения, в которых работал Мейрам Курманович, высоко оценивали его заслуги. Он награждён медалью «Ветеран труда» (1987 г.), нагрудным знаком «Почётный работник образования Республики Казахстан» (2005 г.), медалью «С. Торайгыров атындағы Алтын медаль» (2010 г.), нагрудным знаком «За заслуги перед областью» (2013 г.). Алтыбасаров М. К. имеет многочисленные благодарности, награждался ценными подарками и грамотами.

В 2009 году ему присвоено звание «Почётный заведующий кафедрой Павлодарского государственного университета им. С. Торайгырова».

Общий стаж работы – 60 лет, из них научно-педагогический стаж – 52 года.

Мейрам Курманович человек тонкой души и интуиции, философ в душе, добр и бескорыстен, специалист высшей квалификации, имеющий большой авторитет среди коллег и студенческой аудитории.

**Профессор М. Қ. Алтыбасаровтың
ғылыми еңбектерінің тізімі**

**Список научных трудов
профессора М. К. Алтыбасарова**

***Ғылыми басылымдары
Научные издания***

Алтыбасаров М. К. Некоторые вопросы динамики твёрдого тела, имеющего полости с жидкостью переменной массы : автореф. дис. канд. физ.-мат. наук : 01.02.01 – Теоретическая механика / Каз. гос. ун-т им. С. М. Кирова. – Алма-Ата, 1974. – 11 с.

<http://library.psu.kz/fulltext/dist/a20.pdf>

***Ғылыми конференция материалдары
Материалы научных конференций***

Об устойчивости перманентного вращения тела с полостями, заполненными идеальной жидкостью переменной массы с учётом реактивного момента и момента сопротивления среды // Математика и механика: тез. докл. IV Казахстанской межвуз. конф. Ч. 2. – Алма-Ата, 1971.

Об устойчивости перманентного вращения тела при постоянно действующих возмущениях // Математика и механика: тез. докл. VI Казахстанской межвуз. конф. – Алма-Ата, 1977.

Мировоззренческие вопросы в курсе теоретической механики / М. К. Алтыбасаров, Ю. А. Гартунг, Ю. М. Лоенко // «Формирование диалектико-материалистического мировоззрения»: Всесоюз. науч.-метод. конф. – М., 1979.

Методологические и мировоззренческие вопросы в курсе теоретической механики / М. К. Алтыбасаров, Ю. А. Гартунг // Межвузовская научно-практическая конференция. – Павлодар, 1982.

О методологической основе курса теоретической механики // Научно-практическая конференция профессорско-преподавательского состава / ПИИ. – Павлодар, 1983.

Выбор потребных управляющих воздействий в задаче моделирования процесса горизонтирования технического объекта // Научно-практическая конференция профессорско-преподавательского состава : докл. / ПИИ. – Павлодар, 1983.

Творческие и мировоззренческие аспекты методологических основ механики, как средство улучшения качества преподавания // Вопросы дальнейшего улучшения качества подготовки и идейной закалки молодых специалистов в свете требований июньского пленума ЦК КПСС (1983 г.): тез. докл. – Павлодар, 1984.

УМК по теоретической механике для специальности ДВС / М. К. Алтыбасаров, Ю. А. Гартунг, Ю. М. Лоенко, Р. Х. Галимуллина, С. Б. Дюсембаева // Математика и механика: VIII республ. конф. Ч. 3. – Алма-Ата, 1984.

Методические основы системно-целевого подхода к формированию личности специалиста / М. К. Алтыбасаров, Ю. А. Гартунг, Р. Х. Галимуллина, Л. И. Рогова // «Совершенствование качества подготовки специалистов в условиях перестройки работы высшей школы»: тез. докл. науч.-практ. конф. – Павлодар, 1988.

Мировоззренческая функция естественно-научных и технических дисциплин // «Мировоззренческие аспекты в преподавании общенаучных и общетехнических дисциплин»: тез. докл. Всесоюз. науч.-метод. конф. – Алма-Ата, 1990.

Об оценке качества педагогической деятельности преподавателя / М. К. Алтыбасаров, Б. Г. Жанахутдинов // «Актуальные вопросы педагогической технологии КУП»: тез. докл. межвуз. региональной конф. – Павлодар, 1990.

Формирование научного мировоззрения в курсе теоретической механики // «Мировоззренческая направленность преподавания естественных и технических дисциплин»: тез. докл. Республ. науч.-метод. конф. – Фрунзе, 1990.

Некоторые вопросы преподавания теоретической механики на казахском языке // Методическая конференция по преподаванию на казахском языке учебных дисциплин механического цикла / КазПТИ. – Алма-Ата, 1991.

О проблемах преподавания теоретической механики на казахском языке // Совещание-семинар заведующих кафедр и ведущих лекторов по теоретической механике вузов Средней Азии и Казахстана: тез. докл. – Алма-Ата, 1992.

О формировании терминологии на казахском языке в курсе теоретической механики // Научно-практический семинар по созданию отраслевых терминологических словарей: тез. докл. – Алма-Ата; Шымкент, 1992.

Разделение движений при перемещении автомобиля по неровной дороге // «Наука и новая технология в развитии Павлодар-Экибастузского региона»: мат. област. науч.-техн. конф. : тез. докл. Ч. 2. – Павлодар, 1993.

Система оценки деятельности преподавателя // «Мировые образовательные технологии : основные тенденции, проблемы адаптации и эффективность»: мат. республ. науч.-метод. конф. (25-26 апреля 1997 г.). – Алматы, 1997. – С. 308-312.

Рейтинговая оценка знаний студентов // «Образовательная система и социально-экономическое развитие Казахстана»: мат. Республ. науч. конф. (12-13 мая 2000 г.). – Алматы: Университет «Туран», 2000. – С. 290-295.

Проблемные вопросы обучения студентов // «Современное состояние и перспективы развития ЭТЭК»: региональная науч.-практ. конф. посвящ. 45-летию г. Экибастуза (21-22 июня 2002 г.). – [?], 2002. – С. 39-43.

Проблемы обучения по сокращенной программе вуза // «Актуальные проблемы высшего образования и науки в XXI веке»: мат. междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 30-летию КарГУ им. Е. А. Букетова. Ч 1. – Караганда, 2002.

***Мерзімді басылымдар мен жинақтардағы
жарияланымдары***

Публикации в периодических изданиях и сборниках

Об устойчивости перманентного вращения твердого тела с полостями, заполненными идеальной жидкостью переменной массы / М. К. Алтыбасаров, В. А. Сапа // Математика и механика / МВ и ССО КазССР. – Алма-Ата, 1970. – Вып. 5.

Об устойчивости движения твердого тела с одной закрепленной точкой и имеющего полости, заполненные жидкостью переменной массы // Математика и механика / МВ и ССО КазССР. – Алма-Ата, 1971. – Вып. 6.

Об устойчивости вращательного движения гиростата при постоянно действующих возмущениях // Математика и механика / МВ и ССО КазССР. – Алма-Ата, 1972. – Вып.7, Ч. 1.

О движении твердого тела с полостями, содержащими однородную несжимаемую жидкость переменной массы // Математика и механика / МВ и ССО КазССР. – Алма-Ата, 1972. – Вып. 5, Ч. 2.

О дифференциальных уравнениях движения твердого имеющего полости, с жидкостью переменной массы / М. К. Алтыбасаров, В. А. Сапа // Математика и механика / МВ и ССО КазССР. – Алма-Ата, 1973. – Вып. 8.

Об устойчивости вертикального подъема тела имеющего полости, с жидкостью переменной массы // Математика и механика / МВ и ССО КазССР. – Алма-Ата, 1973. – Вып. 8.

Теоретические и экспериментальные исследования вибрации газодувных установок в цехе №1 Ермаковского завода ферросплавов: отчёт по НИР / М. К. Алтыбасаров, Г. А. Бессарабов, К. С. Куनियाзов, С. Б. Дюсембаева. – Павлодар, 1979.

Устойчивость перманентного вращения гиростата при постоянно действующих возмущениях // Аналитическая механика тел переменной массы : сб. науч. тр. – Алма-Ата, 1982.

Формирование научного мировоззрения в курсе теоретической механики / М. К. Алтыбасаров, Ю. А. Гартунг, Ю. М. Лоенко // Мировоззренческая направленность преподавания общетеоретических и специальных дисциплин в инженерно-техническом вузе:

методология, методика, опыт / под ред. : Е. М. Пенькова, П. И. Полухина. – Москва: Высшая школа, 1984.

*Инженерно-строительный факультет // Знание. – 1986. – 12 июня. – С. 2.

*Послесловие к экзаменам // Знание. – 1986. – 13 февраля. – С. 1.

Устойчивость перманентного вращения гиростата при постоянных возмущениях его параметров // Динамика твердого тела переменной массы : сб. науч. тр. КазГУ. – Алма-Ата, 1988.

Как не надо себя вести // Знание. – 1990. – 20 февраля. – С. 2.

Теориялық механиканың кейбір терминдері жөнінде // Механика. Мақалалар жинағы / ҚР оқу министрлігі жанындағы механика пәндерін қазақ тілінде оқыту центрі. – Алматы, 1993.

Теориялық механикадан дәріс берудегі кейбір ойлар // Механика. Мақалалар жинағы / ҚР оқу министрлігі жанындағы механика пәндерін қазақ тілінде оқыту центрі. – Алматы, 1993.

Методика чтения лекции // Высшая школа Казахстана. – 2001. – № 4. – С. 13-18.

*Некоторые аспекты методики чтения лекции // Высшая школа Казахстана. – 2001. – № 6. – С. 123-125.

О некоторых проблемах высшего образования // Высшая школа Казахстана. – 2002. – № 1. – С. 18-21.

*Об одном вопросе ракетодинамики // ПМУ хабаршысы = Вестник ПГУ. Физика-математикалық серия. – 2008. – № 2. – С. 15-20.

library.psu.kz/index.php

*Некоторые аспекты чтения лекций и обучения студентов // ПМУ хабаршысы = Вестник ПГУ. Сер. Педагогическая. – 2014. – № 3.

Оқу басылымдары Учебные издания

Методические указания по теоретической механике для студентов-заочников. В 2-х ч. / Научно-методический кабинет. – [?]. – 1981. – 25 с.

Мировоззренческие и методологические вопросы в курсе теоретической механики (методическая разработка) / МВ и ССО КазССР. Науч.-метод. кабинет. – Алма-Ата, 1985.

*Механизмдер мен машиналар теориясы пәнінің лабораториялық практикумы : жоғары және орта кәсіптік мамандар дайындайтын техникалық оқу орындарының студенттері үшін арналған / С. Т. Дүзелбаев [және т. б.]. – Павлодар : С. Торайғыров атындағы ПМУ, 2006. – 102 б.

*Машина тетіктерінің есептерін шығаруға әдістемелік нұсқаулар : жоғары кәсіптік мамандар дайындайтын техникалық оқу орындарының студенттері үшін арналған / С. Т. Дүзелбаев [және т. б.]. – Павлодар : С. Торайғыров атындағы ПМУ, 2007. – 43 б.

Машина құрастыру негіздері: оқу құралы жоғарғы және орта кәсіптік мамандар дайындайтын техникалық оқу орындарының студенттері үшін арналған дәрістік конспект. 1 бөлім / М. Қ. Алтыбасаров [және т. б.]. – Павлодар : С. Торайғыров атындағы ПМУ, 2007. – 86 б.

Теория механизмов и машин: сборник заданий и методические указания по выполнению КР и КП / М. К. Алтыбасаров [и др.]. – Павлодар : ПГУ НИЦ, 2008. – 48 с.

**М. Қ. Алтыбасаровтың өмірі мен қызметі
туралы әдебиеттер**

**Литература о жизни и деятельности
М. К. Алтыбасарова**

*Алтыбасаров М. К. // <http://psu.kz>. Факультет металлургии, машиностроения и транспорта. – Каз., рус., англ. яз.

*Алтыбасаров Мейрам Курманович // Павлодарский государственный университет им. С. Торайгырова. 1960-2005 гг. (история становления и развития) / МОН РК; ПГУ им. С. Торайгырова. – Павлодар: «ЭКО», 2005. – С. 237.

*Алтыбасаров Мейрам Курманович // ПГУ в лицах / МОН РК; ПГУ им. С. Торайгырова. – Павлодар: «ЭКО», 2005. – С. 61.

*Алтыбасаров М. К. [портрет] // С. Торайгыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті = Павлодарский государственный университет им. С. Торайгырова = Pavlodar state university named after S. Toraigyrov / ред. Е. М. Арын. – Алматы : Эверо, 2005. – С. 19.

*Алтыбасаров Мейрам Курманович // Кто есть кто в Павлодарской области. Кн. 1. – Павлодар: «ЭКО», 2006. – С. 38-39.

*Алтыбасаров Мейрам Курманович // Преподаватели Павлодарского государственного университета им. С. Торайгырова за 50 лет : справочник в 2-х частях. Ч. 1. – Павлодар: «ЭКО», 2010. – С. 31-32.

*Мағзұмова З. Бір тойым бар (Алтыбасаров М. Қ.) / SMS. – 2012. – қараша. – 2 б.

Ескерту: * - басылым кітапхана қорында бар.

Примечание: * - издания имеются в фонде библиотеки.

МАЗМҰНЫ

Оқырмандар есіне	5
Қысқаша өмірбаяндық анықтама	7
Профессор М. Қ. Алтыбасаровтың ғылыми еңбектерінің тізімі	15
<i>Ғылыми басылымдары</i>	15
<i>Ғылыми конференция материалдары</i>	15
<i>Мерзімді басылымдар мен жинақтардағы жарияланымдары</i>	18
<i>Оқу басылымдары</i>	21
М. Қ. Алтыбасаровтың өмірі мен қызметі туралы әдебиеттер	23

СОДЕРЖАНИЕ

К читателям	6
Краткая биографическая справка	10
Список научных трудов профессора М. К. Алтыбасарова	15
<i>Научные издания</i>	15
<i>Материалы научных конференций</i>	15
<i>Публикации в периодических изданиях и сборниках</i>	18
<i>Учебные издания</i>	21
Литература о жизни и деятельности М. К. Алтыбасарова	23